

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Gyermekbeszéd.*

Irta: Rák.

Sok érdekes megfigyelést tehet az, aki a gyermek lelkének megnyilatkozásaiával foglalkozik.

Az a sokféle benyomás, mely a külvilágból reá hat, mindegyikben más képzeteket, gondolatokat öbreszt, különféle cselekedetekre készíti és így különféle jellemké alakítja.

A ki rendszeresen foglalkozik gyermekekkel és alkalma van őket megfigyelni, csodálkozni fog, mily különbözőképen adják elő a látott eseményt. Ha tanuja volt valamely jelenetnek, sokszor a legapróbb, mástól talán figyelemre sem méltatott dologról tud számot adni. Ily esetben a gyermektanú igen jó szolgálatot tehet valamely ügy kiderítésében, de persze csak akkor lehet azt igénybe venni, ha megfigyelése megbízható; mert a gyermek minden áron mondani akar valamit, még akkor is, ha nem tudja azt biztosan.

Hogy mily különféle megfigyeléseket tesznek a gyermekek, bizonyítja az alább leírt esemény is, melyet egy tanító következőképen ír le.

Néhány hét előtt osztályomban, hol 13—14 éves fiúk tanulnak, próbát tettem, hogy milyen a tanítványaim megfigyelőképessége. Épen a heti tanórán a nyolozadik parancsolatot: „Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen» magyaráztam nekik részletesen és kimerítőn és rámutattam arra, mily fontos lehet a körülményekhez képest csak egy embernek hemondása is és mily óvatosnak kell lenni különösen a hatóság előtt, ha arról van szó, hogy valamely osztról tanúságot tegyünk.

A fiúk már több alkalommal figyelmeztetve lettek, hogy ily esetekben szigorúan ragaszkodjanak az igazsághoz és tanúságtételükben ne vezéreltessék magukat sem a szeretet, sem a gyűlölet érzelmei által, semmit hozzá ne tegyenek vagy el ne hallgassanak.

Abban az időben néhány betörés és lopás nyugtala-

* Előszóval foglalkozom a gyermeklelkének megnyilatkozásának kérdéseivel. Aktualitást ad — nézetem szerint — ezikkomnek dr. Kármán Elemér nagyváradi királyi ügyésznek az ezen lapok 15. számában megjelent «Hogyan kérdezzék ki a csendőr a tanukat» című czikke, a ki a fölöttök kikérdezésénél hasonló oltéréseket tárgyal.

nitotta városunk lakóseit. A gyermekek a napi- és rendőri lapokban olvastak a tettesekről, sőt egy esetben az egyik tettes képe is megjelent az újságban a különféle tanúságtétel alapján. Az illető tanúk csak felületesen és rosszul világított helyeken látták a tettest.

Ez és még sok más alkalom késztetett arra, hogy mint tanító behatóan és jóakarattal tárgyaljam az esetet, tanítványaimnak lelkére beszólva a hamis tanúságtétel ellen.

Pár nap múlva kísérletet tettem a fiukkal a nélkül, hogy nekik sejtelmük lett volna a dologról.

Óriási iskolánkunk leányosztályába egy fiatal tanító lett kiküldve beteg kollégájának helyettesítésére. Beavattam őt tervembe és kértem, jöjjön reggel 8 és 9 óra között néhány szóra osztályomba.

Pont egynegyed 9 órakor, számtanóra közben kopogtatnak az ajtón és a kollégám belépett. A fiúk felemelkedtek helyeikről, de mindjárt le is ültek. Én meg lehetős élen és készakarva hangosan társalogtam a fiatal tanítóval, mialatt a fiúk természetesen az ismeretlent vizsgálgatták és fejeiket összedugták, hogy egymástól megkerdezzék, ki lehet a vendég. Négy és fél perc múlva elbucuzott a vendég, kívül, mellest megjegyezve, a szobának három különböző helyén álltam, és a számtanóra folytatódott.

A következő óra kezdetén (az utolsó volt a nagy vakáció előtt) felszólítottam a fiukat, hogy vegyenek papírt és tollat és írjanak feleletet kérdéseimre, melyek az ismeretlen vendéget illették.

A fiúk meglepődtek, de tudták mindjárt, mit akarok. A 29 tanuló úgy volt ültetve és őrizve, hogy az egymástól való loírás szinte lehetetlen volt.

A kérdések a korra, nagyságra, kinézésre, ruházatra, nyelvre vonatkoztak és egyes körülményekre, melyek előttem különösen fontosaknak látszottak.

Az is meg volt engedve, hogy ha a gyermekek valamelyik kérdésre felelni nem tudtak, oda vonást tehetek. Megjegyzendő, hogy csak néhány tanuló és csak a tehetségesebbek vették hasznát ez engedélynek.

Még az első szünnapon nagy érdeklődéssel vizsgálattam át a megírt lapokat és allítottam össze az átlagos feleleteket kérdéseimre. A vendég magasságára vonatkozó adatok 1.55—1.97 méter között ingadoztak. Hat

STOWASSER JÁNOS osztrák és királyi udvari szállító, a ca. és kir. közös hadsereg, a m. kir. hangszerkészítője, az Osztrák és a szabadalmazotti Rákócsi tárogató foltallója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.

fiu helyesen állapította meg a magasságot (1.80 m.), hat körülbelül megközelítőleg (1.75—1.85 m.) helyesen. Megemlítém, hogy azon tanulók, kik később iparosok és gyári munkások lesznek, tekintettel későbbi hivatásukra, a geometriai tanórán szorgalmasan méregetik és becsülik a távolságokat és a nagyságokat.

A korra vonatkozó adatok (kollégám 24 éves volt) 22—40 év között ingadoztak. Csak kilencz fiu ítelt megközelítőleg helyesen. A szemre vonatkozó kérdésekre is különféle válaszok voltak. Hét fiu eltalálta a valót (szürke), tizenegy barna és tizenegy kék szemet mondott. Négyen nem tudták biztosan, volt-e a vendégnek púpaszeme vagy nem; egyik púpaszemet látott, a másik csipetöt, pedig az egyiket sem viselt. Különféle volt véleményük a haj színére vonatkozólag is. Tizenöt gyermek, tehát a fele az osztálynak helyesen állapította azt meg (szőke), a többi feketének, gesztenyeszínűnek, sőt egy „fehéres”-nek mondta a haját. Kollégámnak baja baloldalt el volt választva, a mit nyolcz fiu meg is jegyzett, a többi középen és jobboldalt elválasztva látta. Néhányan ezt irták: „haját tüköszzerűen viseli” vagy „mint egy kefe” stb.

Megbeszélésünk szerint kollégám kalap nélkül jött az osztályba, mégis tizenhárom fiu kalapot látott kezében; az egyik kemény fekete kalapot, a másik puha feketét, a harmadik barnát vélt látni. Sőt valamelyik tanítványom nagyon határozottan állította, hogy a vendég kezében puha szalmakalap volt, „a milyen a tanító urnak van” (t. i. nekem).

Hogy kollégámnak van-e szakálla, erre helyes feleletet a félosztály adott. Tíz fiu bajuszt sem látott; a többi különféle megjegyzést tett. Az orra vonatkozólag tizenöt fiu helyes feleletet irt, hogy a vendégnek szép hajlott sasorra van: a többi begyes, közönséges, nem feltűnő stb. orról beszélt. Szép fogsora majdnem az egész osztálynak feltűnt. Egyik fiu ezt irta: „Fogai szép fehérek, talán műfogak”.

Körülbelül a félosztálynak nagyon tetszett vendégünk modora, de voltak, kik szigorúnak, feszesnek, vidámnak találták. A kérdésre, hogy hazai dialektusban beszélgetünk-e, tizenkilencz fiu „igen”-nel felelt.

Áttérünk a ruházatra. Tizennyolcz fiu visszaemlékezett, hogy milyen ruhában volt a vendég; de a szövet színét illetőleg már nagyon eltértek nézeteik. A cipőt a legtöbben jól jegyezték meg, de persze voltak, kik fekete füzősczipő helyett sárgát láttak; néhány csizmát, más, begyes gombos cipőt látott. Feltűnő volt, hogy csak három gyermek látta meg, hogy magas álló gallér volt a fiatal tanítón. Nyakkendőjéről is csak négy fiu mondott helyes véleményt, csak négyen vették észre, hogy az hosszú, széles csiku nyakkendő volt. Igen nagy véleménykülönbség volt azon kérdés fölött, hogy tartott-e a vendég valamit kezében. Nyolczan nem vettek

észre semmit, beten a kalapot, egyesek az újságot vagy könyvet látták, tizennégyen pedig helyesen figyelték meg, hogy egy összecsavart kék papirost tartott.

Pontosnak találtam a látogatás időtartamáról szóló feleleteket is. Kollégám, mint a hogy már említettem, 8 óra 15 perczkor lépett osztályomba és négy és fél perczig tartózkodott ott. Nagy csodálkozásomra a 29 fiu közül csak het tudta az időtartamot megközelítőleg megadni. Szóval az idővel egyik sem volt tisztában.

Adtam még egy csomó kérdést, melyek azonban melleskesebbek voltak és így azokra már nem terjeszkedem ki, mert ez igen messze vezetne. De mondhatom, hogy az ezekre adott feleletek is nagyon különbözők voltak és a figyelmes nevelőnek sok gondolkodásra adnak okot.

Mit tanít e kísérlet? Hogy a gyermekek beszédét, még a nagyobbakét is, elővigyázattal kell meghallgatni. Minthogy nem hatnak a különböző külvilági tárgyak egyformán a gyermek lelkére és maradandó képet mindegyikben más-más tárgy hagy, nem is ítélhetnek egyformán. Nem kell tehát hinni, hogy ők talán rosszakaratból vagy hazugságból itélik rosszul a dolgokat. Ezt csak az mondhatja, ki a gyermek lelkét nem ismeri.

Igaz, hogy hiányzik nála a felelősségérzet, nem tudja szavainak súlyát mérlegelni és nincs annak tudatában, hogy mily következményei lehetnek tanúságtételének.

Bíróságaink, melyek gyakran vannak gyermektanukra utalva, természetszerűleg nagyon gyanakodók a gyermek beszédével szemben. Mióta a gyermekbíróság üdvös és áldásos intézménye nálunk életbelépett, bíránk is fokozott érdeklődést tanúsítanak a gyermek lélektanának eredményei iránt. S helyesen, mert gyakran egy gyermek által elmondott egyszerű kis megfigyelés is rávezethet bennünket az igazság kiderítésére.

Hogyan kérdezze ki a csendőr a tanukat?

Írta: dr. Kármán Elemér, nagyvátadi kir. ügyész

(Vége.)

A tanu feleleteinek megítélésénél tehát a legelső nehézség az, hogy az emberi szem gyakran nem azt látja, a lélek nem azt veszi észre, a mi előtte megtörtént. Ugyanilyen nehezségek merülnek fel azonban az emberi emlékezettel mikor arról van szó, hogy emlékezünk-e arra, a mit látunk? Tény, hogy minden ember, és a legokosabb is, felejt, és bebizonyított igazság az, hogy a hibátlan és pontos emlékezés „kivétel, a természetes és rendes az, hogy az emlékezet hiányos. Próbáljuk meg egy bizonyos eset után egy hét múlva, majd hat hétre, reá, majd három hónap múlva kikérdezni valakit, hogy azon alkalommal mit látott: mindig más és másképp fogja előadni, de mind a három alkalommal meg fog reá esküdni, hogy igazat mond.

A legjobb órák,

legsolidabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

A tanut tehát a visszaemlékezésben segíteni kell. Ezt természetesen nem úgy értjük, hogy a tanunak elmondjuk, hogy ez és az történt, s megkérdezzük hogy azt tudja-e? Ép ellenkezőleg: úgy sohase szabad kérdezni, hogy a felelet a kérdésre «igen» vagy «nem» legyen; pl. «látta-e, hogy a terhelt a sértett után szaladt, mikor utólérte, megfogta, ruhájánál fogva földre rántotta s a bottal főbe verte», egyszóval a kérdéssel a tanunak szájába rágni a feleletet nem szabad.

A tanu emlékezetét azonban segíteni lehet mindekelőtt avval, hogy az emlékezőtehetségét tesszük próbára. A tanu pl. azt állítja, hogy valami 50 lépésnyire történt; megkérdezzük tőle, mutasson egy 50 lépéses távolságot, és azt lemérjük. A tanu azt mondja, hogy valami félóráig tartott; kérdezzük meg, hogy mennyi ideig tartott, míg hazulról idejött; így próbát lehet tenni azzal is, a ki azt állítja, hogy ő megismer mindenkit, a kit az életben egyszer látott.

Segítjük a tanu emlékezetét azzal, hogy eszébe juttatunk olyan más eredményeket, a melyek ugyanakkor történtek, egyszóval «rájuttatjuk» a tanut arra, a mit akarunk tőle tudni. Ilyenek pl. hogy hány nappal volt az eset a vásár előtt vagy után, aratás, szántás idején volt-e? A mellékkörülmények olykor eszébe juttatnak az embernek fontos körülményeket, a melyekre magától nem is gondolt.

Sokkal élénkebb azután az ember emlékezőtehetsége, ha azon a helyen kérdezik meg, a hol az észleletet szerezte, a hol látta, a mit tőle kérdeznék. Nagyon gyakran megtörténik, hogy a mire az ember otthon vagy a hivatalos szobában nem emlékezik, eszébe jut, ha a helyszínt látja. Ezért a tanukat lehetőleg mindig a helyszínen kérdezzük ki. A Cs. Szolg. Ut. 111. §-a szerint a tanukat ugyan lehetőleg a községházán kell kikérdezni, de ezen úgy segíthetünk, hogy őket a községbázára hívjuk, s kikérdezés közben megyünk a helyszínére. Igen jó eredményt érünk el, ha a tanukat felállítjuk oda, a hol az eset alkalmával állottak: rögtön megvizsgálhatjuk, hogy ki mit látott és láthatott.

Ki kell emelnem még azt, hogy a falusi, vidéki embereknél nagyon kell vigyázni a távolságok és az időpontok megállapítására. Sokan azt hiszik, hogy a parasztember jól meg tudja itélni, hogy egyik hely másiktól milyen messze van, s hogy óra nélkül is tudja, hány óra van. Ez igen nagy tévedés. A nép azt meg tudja mondani, hogy mennyire van a templom, a korcsma és az ő földje a házától, de egyebet nem. A ki térkép nélkül gyalogol, és a parasztoktól tudakolta meg, hogy ez vagy az a hely milyen messzire van, mindig rosszul járt. Ugyanigy vagyunk azzal, hogy hány óra van? a népnél télen esti 6 óra, nyáron este 9 óra után éjjel van és nagyon megesik, hogy arra, a mi 11 órákor történt, azt mondják, hogy éjfél után lebetett. De megbizhatatlanok a nép órái is, mert a templomórak után igazítják ott is, a hol vasuti óra van. Némely templomóra sokszor éveken át mindig órákat késik.

Legjobban attól kell óvakodni, hogy a tanunak semmit be ne beszéljünk. Sohase szabad abból a feltevésekből indulni ki, hogy a tanunak mindent látnia kellett. A ki ugyanis valami esetet, vagy valami egyént látott, akkor, a mikor látta, nem gondolt arra, hogy őt tanuul fogják kikérdezni és nagyon lehetséges, hogy fontos dolgokat nem vett észre. A tanu látbatta a gyilkost, a

tolvajt, a mint az a házból, a hol gyilkolt vagy lopott, kijött, és még se tudja leírni, hogy hogyan nézett ki vagy mi volt a kezében, mert az ember reá nézve közömbös lévén: nem figyelte jól meg. Ne faggassuk az ilyen embert túlságosan, mert a sok efféle faggatásnak hogy: «de ezt csak látta», «ezt mégis csak tudnia kell önmek» stb. az lesz a vége, hogy inkább hamis adatokat mond be, csakbogy a sok kérdezéstől szabaduljon s a nyomozást félrevezeti.

Különös elővigyázattal legyünk olyan egyéneknél, a kik valami rendkívüli lelkiállapotban voltak, különösen pl. nagyon fel voltak izgatva, mikor az esetet látták. Ilyenek, a kik nagyon megijedtek, életveszedelemben voltak. Ez azért fontos, mert mindazok, a kik valami borzalmas büneselkménynek a szemtanui, rendszeren izgatottak a miatt, a mit látnak: oda néznek, de az izgatottság folytán tévednek.

Ugyanigy teljesen téves feleletet adhatnak azok, a kik fejsérülést szenvedtek. Egy egyén, a ki tehenet venni ment a vásáron, s a kitől utközben a péuzt elrabolták, s fején leütötték: megmaradt a mellett, hogy a tehenet rabolták el tőle. Megesett, hogy egy fején sérült egyént, többszöri kérdésre, hogy «ki ütötte le?» állandóan a legjobb barátját nevezte meg támadójának, a kivel előző nap együtt volt, bolott a tettes a szomszédja volt. Más esetben a sérült folyton azt állította, hogy az az orvos sérelmezte meg, a ki sebet először bekötözte.

Nagy zavarokat okoznak azok az egyének is, a kik ittasok, ha nem is teljesen részegek s így sebesülnek meg pl. korosmai verekedésnél vagy lezubanas által. Ezeknél különösen megesik, hogy pl. este 8-kor sérült meg, s egyáltalán nem emlékezik vissza arra, hogy a megsérülése előtti órákban mi történt vele.

A tanuk egyénisége és jelleme is igen különböző. Nagy előnye a csendőrnek, ha a kerületében lakó embereket iparkodik a magánéletben is megismerni, jobban mondva kiismerni, hogy azután mikor arra kerül a sor, hogy valami ügyben kikérdezze őket, tudja, hogy kinek mennyire lehet binni. Vannak emberek, a kik nem mernék vallani, csupa aggodalomból, hogy valahogy ne mondjanak valótlan, és nem szeretik, hogy rájuk valaki hivatkozik. Az ilyen félős tanu azután gyakran rosszakarattal nélkül is téves dolgokat állít.

Másoknak ismét nagyon erős a képzelőtehetsége, — ilyenek az eleven, fürge természetek, a kiknek nagyon tetszik, hogy fontos szerepet játszanak az ügyben, és szeretik mutatni, hogy ők túlokosak, mindent tudnak, és látnak. Ha az ilyen fecsegő tanut a csendőr nagy örömmel fogadja s tán még buzdítja is, az kész veszedelem, mert a tanu csupa jóakarattól egész sereg dolgot fog összebeszélni, a miből egy szó sem igaz. Nagyon sok tanu fél a tettes bosszujától. Ezeknek a kikérdezését legjobb úgy teljesíteni, hogy mintegy titokban kérdezzük meg, hogy ő is megnyugodjék hogy senki se tudja meg, hogy ő is vallott.

Talán a legértékesebbek azok a tanuk, a kik hallgatólag és nyugodtan várják, míg őket megkérdezik. A kik a nyomozásba be nem avatkoznak. Az ilyenekről sokszor azt hisszük, hogy az egész ügyről semmit se tudnak, pedig ba az ember bizalmasabban megismerkedik velük, s türelemmel megbeszéli velök, hogy vallomásuk miért szükséges és miért fontos, felmelegednek és mindent elmondanak, a mi szükséges.

Ha fáj a feje

ne tétovázzok, hanem
használd azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Káspeszen. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítva.

Fontos végül a tann életkora is. Gyerekektől sokszor hasznos vallomást lehet szerezni, mert sok mindent észrevesznek, a mit a felnőtt nem lát s mert nincs okuk hazudni. Vesélyes, nagyon vesélyes tanuk azonban ezek, ha betanították, vagy befolyásolták őket. Ezzel mindenesetre tisztában kell lenni.

Nagyobbacska fiuk, eszes iskolás gyerekek rendszerint igen jó tanuk; érdeklődésük eleven, büszkék reá, hogy ők is tehetnek valamit az ügyben. Néha ilyenek a leányok is, de miután ezekben már fejlődni kezd bizonyos hiúság, sokszor képzelődők. A 12—15 év körüli leányokkal nagyon óvatosan kell bántani; ezek már sok zavart okoztak.

A aerülő ifjak és leányok rendszerint igen felületesek; nagyon szeretnek önmagukkal foglalkozni s a körülöttük történő dolgokat egyáltalán nem figyelik meg.

Felnőtteknek azt említetjük meg, hogy a nő gondosabb és figyelmesebb, de a férfi megbízhatóbb.

Az aggkor második gyermekkor a tekintetben, hogy az agg ember nagyon könnyen befolyásolható. Az öreg ember lelkülete rendszeren olyan, a milyen az élete sora volt; ha sokat szenvedett: elkeseredett és mogorva, ha megelégedett: derűsen lát mindent.

A tanuk e megfigyelése nélkül helyesen nem lehet őket kikérdezni. Az a gondolkodásmód, hogy a tanu tesz esküt, ő tudja, lássa, igazat mond-e, nem helyes, sőt egyenesen erkölcstelen dolog, úgy gondolkozni, hogy ha a tanu lelkére veszi a más ember elvesztését nekünk nem faj; nekünk egyedül a való igazság kiderítése a feladatunk! Ezért kell nem csupán azt kutatnunk, mit vallanak a tanuk, hanem hogy igazat vallanak-e? Ezekhez a megfigyelésekhez természetesen sok türelem és sok vesződség szükséges. A kinek azonban türelme nincs és a ki vesződni nem szeret, az ne jöjjön a csendőrségi pályára! A bsmis tanút — a ki tudva vall valótlant — nem annyira arról ismerjük meg, hogy *mit* vall, hanem hogy *hogyan* vall. Sokszor már a megjelenése is gyanus, mert nem is abba a faluba való, nem is abba a körbe tartozik, a miről szó van, és véletlenül, munkára menet vagy vándorlasközben járt ott és hallott egyetmást. Vidéki helyeken a szokásos hamis tanuk rendszerint azok közül a kétes egyének közül kerülnek ki, a kik a tapasztalatlanabb, járatlanabb embereket, aaszonyokat szoktak tanácsokkal ellátni, s a bíróságokhoz, hatóságokhoz kísérgetni, őket segitgetni, nekik tolmácsolni, afféle falusi zúgprókátorok.

Aggályos azután az olyan tanu, a ki túlságosan vigyáz arra, hogy mit *fognak* tőle kérdezni, s a feleletekben tétovázik, nehogy olyan feleletet adjon, a mire ismét valami kellemetlen kérdés következik s arra nincs elkészülve. De talán épen olyan gyanus, a ki badar és meglátszik rajta, hogy betanulta a mondani-valóját. Vannak ugyanis minden esetben dolgok, a miket az emberek okvetlen tudnia kell, de vannak dolgok, a miket már nem *tudhat*. Egy perben az egyik fél azt bizonyította, hogy ő a másikkal a korcsmában összeeszmolt, és megegyeztek abban, hogy a másik neki 171 korona 48 fillért fizet. Irása nem volt róla, de két tanut hozott. A két tanu, két írástudatlan, vend savágó meg akart esküdni, hogy ők akkor, egy félév múlva, emlékeznek, hogy véletlenül hallották a másik asztaltól, hogy a fél 141 kor. 48 fillér megfizetésére kötelezte magát. A fillérek pontos tudásával keltettek fel a gya-

nut és bebizonyosodott, hogy ott se voltak a korcsmában akkor. Nem egész tiszta az az ember sem, a ki igen sokat beszél saját magáról, és nagyon hangsúlyozza, hogy teljesen érdektelen, neki egyik ember olyan, mint a másik, egyszóval, a ki túlságosan bizonyítgatja azt, hogy ő igazat fog mondani, holott azt senki se vonta kétségbe. Ezért gyanusak néha azok az önként jelentkező, különösen a mentőtának is, a kik nagyon erőszakolják, hogy őket is kérdezzék ki. Végül magukra szajkálják a gyanut azok a tanuk, a kik a dolognak valómi részleteiben túloznak: vagy túlságosan szépítenek vagy túlságosan befeketítenek valamit. A ki a tettest mindenáron ki akarja menteni, az el fog róla egy sereg rossz dolgot mesélni, de azt az egyet, a mi a lényeghez tartozik s a miben a javára bázudik *amégis* kénytelen lesz *igazán* megmondani. És fordítva, ha el akarja áztatni, nagyon sajnálja, eddig semmi baj nem volt vele, de hát *a mi igaz, az igaz, s azt el kell mondani*.

A legelső, a mit az ilyen egyének vallomásaiban tisztán kell látni, az, hogy mi oka lehet ennek az embernek hazudni? mifele érdek fűzi az ügyhöz vagy a felekhez? Az ember esetleg el fogja magát szólani, és ha ezt az *áruló szót* szerencsésen elkaptuk, úgy ezen a nyomon reájutunk a valótlanságokra. Ilyen eset a következő.

Egy J. községből való tanu azt vallotta, hogy ő aratásra menvén, véletlenül elment Cs. község utcáján a vádlott háza előtt, s ott látta, a mint vádlott s a sértett, a kiket addig nem ismert, verekedtek, de a sértett ütötte meg a vádlottat. Ő bele nem avatkozott a dologba s tovább ment. Arra a kérdésre, hogy ki jelentette be őt tanunak, előadta, hogy *a vádlott kérte őt fel* a tanuskodásra. A továbbiak során kiderült, hogy ez a *felkérés* valóban megtörtént, de miután ők sem azelőtt, sem azóta nem találkoztak, egymást nem ismerték, a tanut a vádlott mint ismeretes hamis tanut a bíróság épülete előtt fogadta meg az utczán.

Ha már most a gyanu meg van, hogy az ember barmisan akar vallani, a pontos és beható kikérdezés utján arra kell törekedni, hogy a tanu vallomásában megtaláljuk az ellenmondást. A tanu mindjárt bizonytalanak fogja érezni a helyzetet, ha részletekbe megyünk vele, mert mindenre el nem készülhetett. Különösen eredményesen fogunk azonban vele szemben eljárni, ha olyan dolgokat kérdezzük, a mit mi magunk már biztosan tudunk, vagy a mit megbízható tanuktól már hallottunk. Képzeljük el, hogy a mit a tanu mond, beleillik-e a tényállásba és hogy megtörténhetett-e úgy a mint ő mondja; ha itt fennakadnak, nem lesz nehéz rábizonyítani a valótlanságot.

A hamis tanuk legnehezebb faja az *alibi-tanu*. Ezekkel szemben különösen nehéz a helyzetünk akkor, ha a tettes még mielőtt a tettet elkövette, gondoskodott az alibi-tanukról, és előre összebeszél velök. Így tesznek a szokásszerű büntetettek és a cigányok, de rendszeren az *orvvadászok* is. Bajos a dolog azután akkor, ha a tettes a családtagjaival hozakodik elő és az eset olyan, hogy tényleg nem is bizonyíthat másokkal pl. éjjeli gyujtogatás esetén azt akarja igazolni, hogy ott-bon aludt a családtagok körében.

Itt az a bökkenő, hogy az ember az éjet otthon csakis a családja körében töltheti!

Az alibi bizonyítás mindig gyanus, ha a gyanusított

A magyar királyi csendőrség aktív eg. oláého!
Minden csendőr, ki órát, éhszeri, gramofont vagy bármily más zibbkeszt alá: vásárolni, palam követ-
kezéskor 10-szeresbül: 40 kor.-ig havi 4—5 kor., 100 kor.-ig havi 5—8 kor., 200 kor.-ig havi 7—8 kor.,
300 kor.-ig havi 9—10 kor., 400 kor.-ig havi 12 kor., 500 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség-
szerint. Az óráknál 10 évi jótállás, feltétlenül üzemszerű és kiszolgálás. — 1 gramofon kitűnő kitűrel,
2) darabbal (10 nagy dupla lemezzel, 100 tétel), portónmentesen 100 kor., havi 8 kor., részletekben.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar művészt és műfőtvős

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN ÉS NEJE, GRÓF SEILERN CRESCENTIA. — Dalfager Gertmányi után.

nem rögtön lép fel vele, hanem előbb más védekezés-
sel áll elő és csak a mikor látja, hogy ez a védekezés
nem használ: bivatkozik az alibire. Az annak a jele,
hogy időközben megagyezett, összebeszél a tanukkal.
Ugyancsak hamis az alibibizonyítás, ha a gyanúsított
minden legkisebb mozzanatra nézve alibivel lép fel,
pedig, ha ártatlan, nem volt oka minden egyes percze
nézve bizonyítékot szerezni. Az alibi-tanukra körülbelül
ugyanaz áll, a mi a hamis tanukra; ezek rendszeren
azzal jönnek a csendőr elé, hogy egy bizonyos ténnyel
igazoljanak, de egyéb tényekre nem gondolnak. Rész-
letes kikérdezés után, ha apróságokról is kérdezőskö-
dünk, pl. hogy a terhelten a kérdéses alkalommal mi-
lyen ruha volt, ellenmondásba keveredhetnek, s így
rájutunk a hamisságra. Legveszedelmesebb az az eset, a
mikor az alibitanuk egy valóban megtörtént esetet ta-
nusítanak, de a mely más napon történt meg, mint a
kérdéztet eset, ők azonban áteszik erre a napra. Ezt
csak úgy lehet leleplezni, ha a kérdéses nap előtti a
utáni időre is kitérünk s itt keressük az ellenmondást.

Sokkal gyakrabban, mint hinnők, történik meg az
az eset, hogy a megidézett tanu helyett egy mást állít-
tanak oda a kiballgatásra. Ilyen eset pl. ha a sértett
már meggyógyult és egy súlyosan sérült áll oda be-
lyette, hogy a büncselekmény súlyosabb legyen; vagy
ha a tanutól a gyanúsított fél, mert az tisztességes
ember és meg fogja az igazat mondani, ezért helyette
egy felfogadott rovott életű egyént küld oda. A csend-
őrségnél ez ritkább eset lesz, mert ismerik az ombe-
reket, de a csendőrök is nagyon vigyáznak a személy-
azonosság igazolására.

Végül jegyezzük meg, hogy a mi mai letartóztatási
rendszerünk mellett midőn a terhelteket nem tudjuk
külön őriztetni, nagyon könnyen megeshetik, hogy a
letartóztatott a külvilággal érintkezik és így szerez ha-
mis tanukat. A csendőri őrizet alatt lévő egyéneket
ezért állandóan egy csendőrnek őrizni kell, de különö-
sen elővigyázatosnak kell lenni nálunk rendszerint
gyarló rendőrségi és községi fogházakban. Nagy gond-
dal kell átvizsgálni a gyanúsítottnak hazulról küldött
élelmet s ruhát e nébány nap alatt is, a mig őrizet
alatt van, mert volt e et, hogy a községházán csendőri
őrizet alatt lévő egyéneknek a reggeli kávé és csésze és
csészealj közé téve küldték az összebajtott levelet.

Gyakran tapasztalhatjuk ugyan, hogy a gyilkosra
semmiféle különös batáással nincs áldozata hullájának
látása. Sőt, mint az egyik, máramarosi szárnybeli néhai
bajtársunk gyilkosával megtörtént, még az áldozata hul-
lájá boncsolásánál is résztvett s oly cinikus lelkinyuga-
lommal végezte ottani teendőit, hogy legalább még ak-
kor senki se tételezte fel róla, hogy éppen ő a tettes.
S mint kiderült, azt a gyilkoságot illetve rablógyilkos-
ágot, mint felbéralt gyilkos követte el. Tehát bizonyos,
hogy első ilyen tette volt ez, mégis minden lelkifurda-
lás nélkül állott orozva meggyilkolt áldozatának holtteste
mellett.

Voltak és vannak azonban a megrögzött bűnösök közt
olyanok is, akikre áldozatuk hullájának látása borzal-
masan hat s amely hidegyérrel tudták végrobaítani akár
boszúból, akár más törvük elérése czéljából a gyilkos-
ágot, kevéssel később már bizonytalan borzalommal vo-
gyos félelemmel tekintenek áldozatuk hullájára.

Még többen találhatók ilyenek az ugynevezett alkalmi
tettesek között, akik t. i. pillanatnyi felhevülésükben
vették el embertársuk életét, de arra nincs elég hűtor-
ságuk, hogy ezt önként beismerve magukat feljелеtsék.

Ez utóbbiak közé tartozott jelen közleményom hőse is.

Az apatini ugynevezett Hudri halásztársaság 1908.
év telén Schuller István 17 éves és Sieber István 13
éves halászaikat a dunaparti balászkunyhóban tar-
totta, hogy a kifogott balkészletet és a halászati eszkö-
zöket őrizzék. A két inas, hogy jobban teljék az idő,
hálókötéssel is foglalkozott. Időközönként rendszeren látó-
gatjuk volt Gyurin István, a közeli erdőben lakó er-
dőőr szolgálja, akit egyszer-mászor halpaprikásra is
meghívtak.

Igy került oda 1908. évi január 9-én is, amikor a
két inas veszekedve talált. Mint idősebb, lecsillapította
őket, majd egy darabig elbeszélgetvén velők, s miután
látta, hogy az egymásra még mindig duzzogó két inas
egyike sem hajlandó a szokásos halpaprikás főzéséhez
fogni, kijelentette, hogy a következő napon újból meg-
látogatja őket, addig béküljenek ki s aztán hazament.

Másnap, január 10-én csakugyan el is jött, de leg-
nagyobb bámulatára a kunyhót nyitva és üresen találta.
A kunyhó földje fel volt seperve szépen s hogy a láb-
holin behordott bótól sár ne képződjék, szokás szerint
be volt hintve finom fahamuval.

Már azt hitte, hogy megszökött a két inas, mert a
szokásos tűznek semmiféle előkészületeit nem látta, pe-
dig máskor már ilyenkor lobogott a jó fatűz, különö-
sen, ha — mint ezúttal is gondolta — halpaprikásra
van kilátás.

Kevés idő múlva megérkezett Sieber István, a kisebb
inás, baltával kezében az erdőből s kérdésre, hogy
hol járt, egész közönyösen azt felelte, hogy fát akart
szedni az erdőben, de az előző este óta folytonosan es-
degél és még akkor is folyton hulló hó által belepelt
galyakon fázott a keze s így elhagyta a munkát.

Majd társa holléte iránt érdeklődött a vendég, mire
szintén közönyösen azt felelte, hogy aznap korán reg-
gel elindult Slavoniába, azzal az eltökélt szándékkal,
hogy miután senkije nincs Apatinban, nem is jön többé
vissza.

A további beszélgetés közben aztán kijelentette
a gyerek, hogy legjobbnak találja ő is hazamenni Apa-
tinba a szüleihez, mert egyedül fél ott künn maradni
s egyuttal társa elszökését is bejelenti gazdájának. Össze
is szedte a bolmiját s Gyurint megkérve, hogy addig
is míg a gazda mást küldene ki a kunyhóhoz, nézzen

Tetemrehívás.

Írta: Máthó Miklós törzsőrmenter.

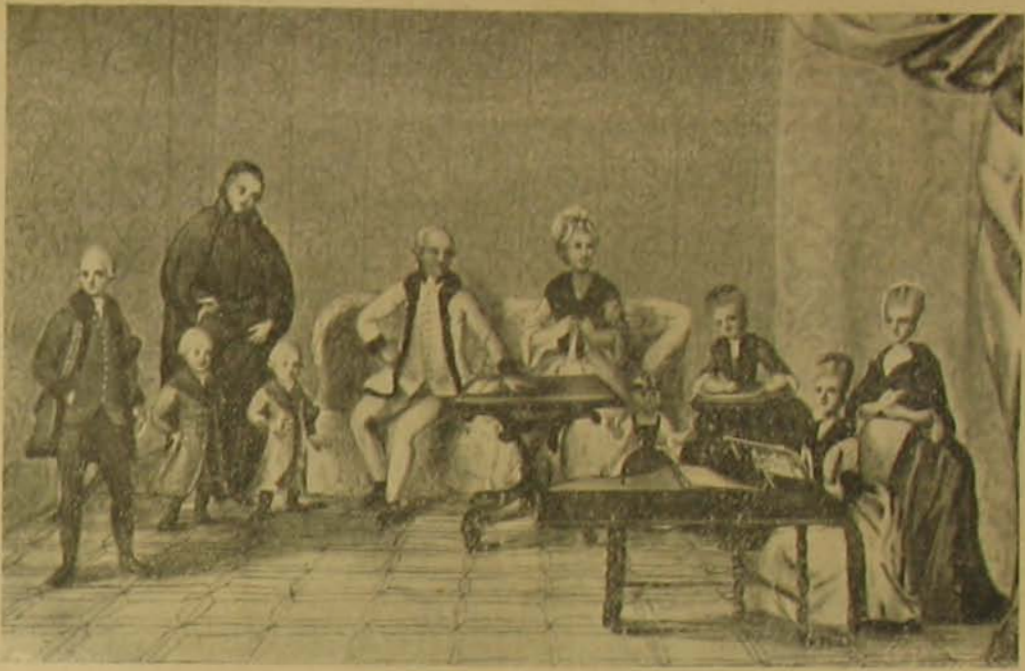
Ez az eljárás a régikorban, tagadásban levő gyilkos-
okkal szemben, mint vallomásra kényszerítő eszköz
volt alkalmazásban. S legtöbb esetben foganatja is volt.

Kérjen egy
példányt ::

ezt a könyvet ingyen

«MŰPARI CZIKKEK ELLENŐRE»

Lórácz M. és Társa cégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!

Gróf Széchenyi Ferencz és neje gyermekökkel (Széchenyi István négy éves korában.) — Vázfestmény 1755-ből.

át oda néha-néha, hogy baj ne történjék s aztán lezárta a konyhó ajtaját és hazaindult.

Gyurin István előtt nem volt gyanus a Schuller távozása, mert másszor is megtörtént már, hogy egyik-másik halásznas, ha a gazdájával nem volt megelégedve vagy a munkát megunta, bucsu nélkül távozott el a konyhótól. Ennélfogva minden utógondolat nélkül elhítte a fiu által előadottakat és nem is írtatta tovább a dolgot, hanem megigörve Siebernek a konyhó időközönkénti megtekintését, ő is hazament gazdájához.

A halásznas szülőihez hazatérkezvén, szintén úgy adta elő társai eltávozását, mint az erdőőr szolgálójának. Az apa azonnal értesítette a halászgazdát a történetekről, aki egyszerűen tudomásul vette a dolgot, de inasa eltávozását nem jelentette be sehoval. Miután pedig belátták, hogy a 13 éves gyerek csakugyan nem maradt egyedül a konyhóban, távol a községtől, belenyugodott a gazda is, hogy a fiu tavaszig maradjon otthon szülei házában, ő pedig a halkészlet és halászati eszközök őrzetére más embert fog fogadni és kiküldeni.

A gazda és a társaság már egészen napirendre tért a halásznas váratlan eltűnése felett, meg is feledkeztek róla egészen, mikor február 15-én az erdőben legeltető apatini kamászsok azzal a hírrel jöttek a községbe, hogy az erdőben egy ismeretlen férli hullát találtak, a melyet, mire rákadtak, a sertések szétlőttek és nagyobb részét meg is ették.

Erről a községi előjárás az apatini őrsöt is értesítette, honnan Szigeti János őrzvezető egy csendőrral azonnal a helyszínére indult.

A hullát, jobban mondva már csak hullarészeket az említett halászkonyhótól mintegy 300–400 lépésnyire az erdőben, egy kis mélyedésben találták meg. A feje teljesen le volt szakítva a törzestől, ruházata össze volt tépve, a két első lábcsár a térdtől elszakítva, de még

a csizmában benne volt és a két lábcsár a bokáknál egy vastag kötéllel volt összekötve. A fej hajzatlan koponya része megtépve, az aroz a sertések rágásától a felismerhetetlenségig eléktelenítve a hulla közelében volt.

A vastagtalpu csizmáról és a vízmentes ruhadaruhokból úgy a járőr, mint az odagyűlt halászsok és más egyének, határozottan halász foglalkozású egyénre következtettek a hullában. Kiltétét azonban, tekintettel a fej összemarcangolt állapotára és mert az összetépett ruházatban semmiféle ismertető jelet nem találtak, nem tudták megállapítani.

A lábcsárak összekötözéséből és a részben éppen maradt koponyacsonton talált és jól felismerhető vágási repedésből alaposan következtette a járőr, hogy nem véletlen halálséttel, hanem bűncselekménnyel — gyilkossággal esetleg rablógyilkossággal — áll szemben és az is bizonyosnak látszott hogy a bűncselekményt nem ott a helyszínen, hanem másutt követték el s a hullát már csak azután szállították oda. Ebben az értelemben tette meg a járőr jelentését a kir. ügyészségnek is, ahonnan értesítést kapott, hogy a vizsgáló bizottság ki fog szállani a helyszínére.

A járőr tehát addig is, míg a vizsgáló bizottság megérkezik, a hullát a talált helyzetben hagyva, az esetleges változás ellen biztosított. Majd a környékben lakóknál kérdezősködött, hogy nem járt-e valamely ismeretlen a tél folyamán a környéken, vagy nem tűnt-e el valaki a tél folyamán ismeretlen módon a környékből.

Szigeti őrzvezető ugyanis abban reménykedett, hogy a bűncselekmény ott valahol a közelben volt elkövetve s vagy a halászsoknak — miután az áldozat közülök valóban látszott — vagy az erdőőrnek és hozzátartozóinak bizonyára tudni kell a esetről valamit. De biz azok nem tudtak semmit.

A kérdezősködés során azonban mégis kúppant a ha-

INGYEN
GRAMOFON

lemezvásárlás utáni! Mindazoknak, kik nálunk dupla vagy egyszerű gyémántos lemezeket vásárolnak s a kaross, szoktak teljesen ingyen adunk gramofont 5 tőle vagy többben. Ne vegyünk részletfizetősre 6-12-határozottan, mikor készpénzért sokkal előbbben vásárolhatunk. Mi egy állító lemezvásárló közönséget toborozunk össze, így a szép árú idővel a lemez utárendeléseket hozzuk be. Ez ma, járata meg az okát fonta ama rend szernek. **Ingyen küldünk azonnal 10 drb lemeztől kezdve 4 K egy 100 k-ös gépet, 15 drb lemez vételről s 4 K egy 150 k-ös gépet, 20 drb lemeztől kezdve 4 K egy 100 k-ös gépet. A lemezek csoportosítása a legúj gondolat történelmi Széchenyi után Széchenyi László után Budapest, 38. Veres Pál ut. 10.**

lászfiu addig elballgatott szokési esete. Szigeti őrsvezető érdeklődni kezdett az ügy iránt, mert az addig megállapítottak alapján összefüggést vélt felfedezni a halászinás eltűnése és a talált hulla között.

A balászinás gazdája és Sieber István halászinás éppen ott tartózkodtak ekkor az említett halászkunyhónál. Szigeti őrsvezető tehát felkereste őket és kérdést intézett hozzájuk Schuller eltűnésére nézve. A gazda csak annyit tudott mondani, amit Sieber halászinástól hallott és ez utóbbi megerősítette gazdája előadását. Mikor azonban tovább is kérdezte a fiut, hogy mégis miféle ok készíthette társát az oly hirtelen távozásra. A fiu zavarba jött és semmiféle okot nem tudott felhozni, ami azt indokoltá tette volna és pedig annálkevésbbe, mert a gazda is úgy nyilatkozott, hogy az eltűnttel sohasem volt semmi baj, tőle nem vágyódott el és ennélfogva értelmetlennek találta hirtelen eltávozását, de mert családtagja nem volt és eltávozási helyéről sem tudott semmit, nem kerestette.

Mint hogy pedig a fiu, zavart magaviselete és a pühatolás közben kiderült ama körülmény miatt, hogy az állítólagos eltávozás előtti napon veszekedtek, gyanussá vált az őrsvezető előtt, bár nem látszott feltehetőnek, hogy a fenforogni vélt bűncselekményt a 13 éves fiu követte volna el a nálánál jóval idősebb és erősebb Schullerrel szemben, mégis tovább kérdezgette a fiut. Így derült ki, hogy az említett napon a miatt veszték össze, hogy Sieber a gazdájok új baltájával fát vágott és e közben annak élet kiesorította. S ez igaz is volt, mert a felmutatott balta éle csakugyan ki volt csorbulva. A fiu állítása szerint azonban még aznap este ki is békültek, ennek következménye nem lehetett a bűncselekmény.

Mig azonban ez a kikérdezés tartott, Szigeti őrsvezető meglátott a kunyhóban egy összehajtogatott hosszú kötelet felakasztva, amelynek egyik, az összehajtogatás közül kilátszó vége el volt vágva. Mint hogy a kötélt vastagsága hasonlított a hulla lábain talált kötélt, kérdést intézett a fiuhoz és gazdájához, hogy ki, mikor és mi okból vághatta el azt az egyébként jó kötelet.

A gazda nem tudott mondani semmit, mert — mint mondá — éppen az őrsvezető figyelmeztetésére vette észre, hogy a kötélt el van vágva. Állította azonban, hogy semmi ok sem volt annak elvágására, mert a 60 méternyi hosszú kötelet háló húzásához használták és tudtával nem is engedte volna azt elválni. És határozottan állította, hogy a tél elején még egészen akasztotta azt be a kunyhóba.

Mint hogy pedig a fiu se vállalta, hogy a kötelet ő vágta volna el, az pedig nem látszott valószínűnek, a mit állított, hogy eltávozása után más valaki vághatta el, mert az inkább az egészet elvitte volna és a kunyhó ajtaját is abban az állapotban zárva találta a gazda, a mint a fiu hazatért után maradt, még gyanusabbá lett a fiu az őrsvezető előtt, minélfogva elhatározta, hogy a kötelet a hulla talált kötéltel összehasonlíttja és egyidejűleg a fiut is a hullához vezeti, hátha ez az eltépett rubázat egyes részéről felismeri eltávozott társát a hullában.

Felszólította tehát a fiut, hogy menjen előtte a hullához és vigye a kötelet is. Ez szabadkozott, hogy ő fél, hogy ő még nem látott olyat, de végre mégis csak elindult. Velök ment a gazda és a többiek is, a kik ott voltak.

Már az is feltűnő volt, hogy a fiu, bár a járőr és a többiek tudtával még nem járt a hullánál, egyenesen, minden utbaigazítás nélkül odament a helyszínére a bokros erdőben. Ott pedig, a mint a kötelet összehasonlítva megállapították, hogy csakugyan a kunyhóban talált kötéltől való a hulla lábain talált darab és egyes ruhadarabokat felmutatott az őrsvezető a fiunak, hogy nem ismeri-e fel abban eltávozott társának rubáját és csizmáját és megkérdezte, hogy nem tud-e valamit arról, hogy miként került a hulla oda, a fiu sirva fakadt és kijelentette, hogy a hulla a Schuller holtteste és heismerte, hogy veszekedésükből kifolyólag az erdő őrszolgájának eltávozása után újból összeszólkóztak, miközben őt Schuller bottal megütötte, ő pedig hirtelen felindulásában a baltát kapta fel vélelmére és Schullert, a ki még tovább is ütlegetni akarta, azzal úgy fejbevágta, hogy azonnal összesesett, hogy pár percnyi kínlás után megbalt. Ő erre megijedve, elhatározta, hogy az esetről, senkinek se szól semmit, hanem kiszállítja a hullát az erdőbe és elrejtí. Mint hogy pedig másként nem bírta, a levágott kötéltel összekötötte annak lábait és úgy húzta ki még aznap este az erdőbeli mélyedésbe, hol hóval betakarta. Mikor pedig másnap reggel meggyőződött róla, hogy az egész éjjel esett hó vastagon befedte a hullát, azon bitben, hogy tette ki nem derül, mondta onnan való visszatértekor az erdő őrszolgájának, hogy társa Slavoniába ment. S miután sem ez, sem az otthon valók nem kételkedtek állításának igaz voltában, továbbra is megmaradt a kieselt valótlán állítás mellett.

Igy derült ki, mire a vizsgáló bizottság kiérkezett, egy önkéntelen tetemre hívás folytán az ismeretlen hulla kiléte és meglelt a tettes is.

A fiu nem is vonta vissza beismerését, de a bíróság kiskorúságára való tekintettel és mert az előzményekből következtetve, a fiu meg nem czáfolt eljárásában jogos önvédelmet látott fenforogni, nevezettet az emberölés vádjá alól felmentette.

Az apacheok.

Mai nap, a mikor Páris veszedelmes csöcselőke révén az «apache» név ismét szomorú hírességre vergődött, úgy, hogy nap-nap után olvashatni róla, olvasóinknak bizonyára nem lesz érdektelen, ha az alábbiakat mi is átverszük az igazi apacheokról Antal Ervinnek az «Urania» folyóiratban megjelent közleményéből.

Azt ugyan minden művelt ember tudja, hogy a nevel eredetileg a rezbőrű törzsek egy csoportját jelölték, mely különösen kitűnt véréngző kegyetlenségével

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor, alkatrészekből 10% áron, Aranykékkel 10% áron, 60 lóerőre küld

DÉRY EDE

legismertebb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó áruk teljes jótállás mellett. Csakély havi részletfizetésre.

Gumók, alkatrészek rendkívül olcsó áron.

kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

és szüntelen rabló életet folytatott az Egyesült-Államok és Mexico határvidékén. De ez azután már körülbelül minden, a mit általában tudni szokás róluk. Mi a multjuk, hogy élnek jelenleg és miféle jövő vár rájuk, az a szakörökön kívül kevésbé ismeretes. Mind ennek pedig most általános érdekességet kölcsönöz, hogy a nevük oly sűrűn szerepel ismét a közbeszédben.

Az apacheok eredete fenn Északamerika legbarátságatlanabb tájain keresendő. Édes testvéreik ők a Dené-Dindzsié-knek, a kik az Inkon és Mackenzie partjain, a Nagy-Medve-tó és a Rabszolga-tó környékén bolyonganak s a kiket főleg a híres Petittó missionarius ismertetett meg a művelt világgal. Csakhogy a míg ezek ott maradtak a zord őshazában, a hol a kultura legalacsonyabb fokán nyomorúságosan tengetik életüket, az apacheok oly korszakban, a mely alig lehet régebb a keresztény időszámítás kezdeténél, elszakadtak az ősi törzstől és dél felé rajzottak, ugyanazon az úton, mint a Toltékek és Aztékek. Végül a sivatag határán állapodtak meg, a hol nemcsak az éghajlat volt kedvezőbb, hanem a műveltebb nemzetek szomszédsága is kedvezett rabló életmódjuknak.

A spanyol uralom korszakában az apacheok aránylag nagy számban voltak elterjedve a mexicói területen a San Luis de Pontosi helytartóságtól egészen a Californiai-öböl északi végéig. Innen kalandozták be kitünően idomított lovaikon rabolva, zsákmányolva, pusztítva az egész vidéket, a melyen később Arizona, Új-Mexico, Sonora és Chibubua kialakult. A következő hatalmasabb törzsekből álltak: Paraone-k és Mescalero-k a Puerco és Rio del Norte folyók között; Gelino-k a Gila-forrás vidékén; Mimbreno-k az Acha és los Mimbros begységek vad szakadécai között. Kevésbé népes törzsek voltak még: a Chiricagui-k a Mimbreno-któl délnyugatra; a Tonto-k a Gilától délre; a Llanero-k, a begységek keleti oldalán Lipane-k ettől nyugatra; a Nanaha-k, Santa-Fé-től északnyugatra és a Nabajoa-k a Jaquesila folyó mentén. Az utóbbiak, valamint a többi törzsek egyes töredékei is állandóan letelepedtek és valami félcivilizációra tettek szert, mint a Pueblo-k és egyéb „békés indiánok” (Indios de Paz). A Pawnee-kkel és Arapahoe-kkel való szomszédság révén e törzsekkel némi hasonlóságot vettek fel.

Az apacheok testi típusa egészben véve elég durva, ép úgy, mint testvéreiké a szélső északon. Szegletes arc, kiugró pofacsontok, durva, fekete haj mind oly jellegei a valódi rézbőrűnek, a melyek nem valami teteszetősek. A koponya erősen nagy.

Bancroft szerint a törzseosztás a következő volna: 1. Apache, 2. Tonto, 3. Chiricagui, 4. Gileño, 5. Mimbreno, 6. Faranone, 7. Mescalero, 8. Llanero, 9. Lipane, 10. Vagnero, 11. Xicarilla, 12. Nataje és Pelone, 13. Pinaleno, 14. Coyotero, 15. Tejua, 16. Commermine, 17. Navajo. Másrésztől Orozco y Berra a következő neveket adja, a melyek annál figyelemreméltóbbak, mert nem a spanyoloktól, hanem maguktól a benszülöttektől erednek: Vinni ettinen-ne, Segata jen-ne, Tjuicujen-ne, Icbujen-ne, Sejen-ne, Cnelcajen-ne, Lipajen-ne. Különbön ha összehasonlítjuk egymással e különböző névsorokat, könnyen felismerhetjük az etymologiai hasonlóságokat és elváltozásokat.

A mi az apacheok számát illeti, az rohamosan fogyott az idők folyamán. Az 1855-iki népszámlálás becslése szerint az Új-Mexikó és Utah államokban a szó szoro-

sabb értelmében vett apacheok száma 7000 volt, míg a Navajoké 7500. Az utóbbiakhoz hozzá veendőek még azok, a kik már Mexikó területén élnek, úgy hogy összes számuk 20,000 lehetett, vagyis körülbelül annyi, mint a múlt század elején volt (20—25,000). A következő években azonban mind gyakoribbak és vérengzőbbek lesznek a harcok e veszedelmes banditák ellen, úgy hogy számuk szinte évről-évre apad. 1870-ben már csak 15,000-et számítanak össze. 1875-ben pedig csak 7000-et, míg a következő években az Annal Report egyes államoként a rézbőrű lakosságnak csupán az összes számát adja meg, úgy hogy nem igen lehet az egyes törzscsoportokat a közvetlenül szomszédosaktól különválasztva értékelni. Ellenben az 1890-iki évfolyam ismét külön megemlékszik 383 apacheról, a kiket badifoglyok gyánát tartanak a Mount-Vernon erődben és más 273-ról, a kik az Indian Territory czivilizált rézbőrűi között élnek.

Hiába áltatnók magunkat, meg kell vallani, hogy ez az óriási megfogyatkozás első sorban a véres mészárszéknek tulajdonítandó, a mit sokszor a legegyszerűbb emberi jogok lábbal tiprásával is folytattak ellenük. Valósággal az övékhez hasonló volt a kegyetlenség, a melylyel Carleton és Ord amerikai tábornokok 1862, 1869 és 1871-ben megtizedelték őket, ép úgy mint a mexikói Tarassas, a ki 1880-ban a híres Victorio törzsfőnök ellen harcolt. A szerencsétlen indiánusok valóban azt hitték, hogy a katonák a Rosz Szellem küldöttei, a mikor az olyan véres napokon, mint pl. 1871 április 29-ike, a körülfogott táborból irtagnak sem hagyott meg senkit a kegyetlen ellenfél, a melyet a szó szoros értelmében banditákból toboroztak össze. E napon 117 asszonyt is megöltek, botokkal, kövel hasítva szét koponyájukat.

Így aztán nem lehet esodálni, ha a legújabb népszámlálás adatai szerint 4550 lélek él belőlük Arizoniában, 1600 Új-Mexikóban és 387 az Indian-Territoryn. Megjegyzendő azonban még, hogy a legutóbbi években, a mióta sikerült őket erőszakkal czivilizálni, végre partifogókra is akadtak. Az állandóan letelepedettek ma már háborítatlanul termelik nagy mennyiségben a búzát, árpát, kölest, burgonyát, vagy nevelik hatalmas marhacsordáikat és juhnyájukat. (Az előbbiből több mint 30,000, az utóbbiból 500,000 darab van birtokukban.) De térjünk vissza eredeti tárgyunkhoz.

Azt mondtuk, hogy az apacheok a legvadabbak az összes benszülöttek között az Egyesült-Államok és Mexikó határvidékén. Sehol sem találni vakmerőbb rablókat és kegyetlenebb gyilkosokat, mint ők. Ép oly merész lovasok lévén, mint szomszédaik, a Comanche-ok, gyakran több száz mérföldnyi úttól sem riadtak vissza, hogy valami rettenetes vérontás árán egy kis sovány zsákmányra tegyenek szert. Még azt is megmerik kockáztatni, hogy kisebb nyílt városokon is rajt ütnek a erőszakkal elfoglalják őket, a lakosságot terrorizálva vagy menekülésre késztetve. Gyalázatosan lemészárolnak és megcsontítanak mindenkit, a ki ilyenkor útjukba akad, férfiakat, nőket és gyermekeket egyaránt. És többnyire, mielőtt még a szétriasztott lakosság összeszedelőzne és üldözéseiükre gondolhatna, hirtelen visszafordulnak és nyomtalanul eltűnnek sivatagjaikban, hogy büntetlenül élvezhessék zsákmányukat s zajosan megünnepeljék hőstetteiket, vad tánczot lejtve és diadalordításokat hallatva a skalpok és egyéb nemtelen győzelmi jelvények körül, a melyeket a rablóhadjáratukban szereztek.

BUTOR

kétségkívül v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Később persze az üldözők sem maradtak adósok a vérengzéssel. Egy napon, 1882 nyarán, például sikerült körülfogni bandájával Victoriot, a ki a leghíresebb törzsfők egyike volt és a kit már régóta hajszoltak. E vadak, a kik egyformán edzve voltak a hideg és a meleg ellen, a az éhséget és szomjúságot ép oly jól tűrték, mint a legnagyobb furadalmakat, már két év óta tartották rémületben a Rio-Grande környékét és orvul leve vagy erőszakkal rabolva. Az idő alatt több mint 400 gyilkosnőzt követtek el, de mindig sikerült megmenekülniök. Ezúttal azonban El Paso-nál kénytelenek voltak üldözőikköt szembeszállni.

A fortélyos Victorio most is mintegy varázsütésre eltűnt a cactus-rengtetegben, de mivel mindjárt a harez elején súlyos lösebot kapott, nem tehetett egyebet, mint hogy visszafordulva csapatjának egy töredékével egy nehezen megközelíthető sziklabasadékba vonult és ott elkeseredetten küzdött, míg egy csomó golyótól találva el nem esett. Körülötte még a nők és gyermekok is elkeseredett dühbel harezoltak, a nem adták meg magukat, bár teljesen körül voltak zárva. Csak teljesen tehetetlenül súlyosan sebesülve esett foglyul közülök mintegy nyolczvan, a mikor már 50 férfi és 18 nő és gyermek holtteste borította a csatateret.

Az Egyesült-Államokban is nagyjában úgy folytak a dolgok, mint Mexicoban, de még a rettenetes Humboldt-City-i eset, 1871 április 29-án, a hol patakokban folyt a vér, sem volt elég súlyos leezke a kegyetlen rablók számára. Még vagy 20 év kellett ahhoz, míg sikerült véget vetni helőreseiknek. Geronimó törzsfőt, a ki kegyetlenségben méltó vetélytársa volt Victorionak, 1890-ben fogták el számos harezosával és Sill örödbe (Arizona) internálták. Itt jó hosszú, 12 évi megdololási idő után 1902 nyarán elhatározta, hogy elfogadja Roosevelt elnök kegyelmét az ezzel együtt felajánlott tekintélyos területhasználati jogokkal együtt. De alig hogy ő és vele együtt összes életbenmaradt fegyvertársa, számszerint 289-en visszanyerték szabadságukat, kijelentve, hogy aszékában nincs lorakni a fegyvert és egy amerikai reporternek, a ki ügyelmezette őt, hogy az amerikai igazságszolgáltatás őt máris 213 személy meggyilkolásában találta bűnösnek — nem számítva a pusztán gyanus, vagy épen kétséges eseteket, valamint a harezosai által elajtott skalpokot — a következő felettébb jellemző kijelentést tette:

•Én nem tudom, hány fehérét öltem meg. Mindencetre százával kell őket számitani. Sok aszonyt is öltem, de gyerekeket soha. Egy nap majd megint fogok harezolni. Még van több személy, a kiket meg akarok ölni . . .

Ez egyszerű, •keresetlen• szavak mindennél jobban elárulják e vadak jellemét. És e vad erkölcesök kevés hajlandóságot mutatnak a szelidülésre. Ha akadnak is fiatal apacheok, a kik az urizonai kormány által létesített iskolákat látogatják, azok többnyire a navajok közül valók vagyis abból a törzsből, a mely a legjobb és legértelmesebb az egész fajban. A navajok vagy eredeti nevükön nabajoak, úgy látszik jól bele tudják magukat élni a megváltozott viszonyokba is és fogékony talajú képezik a civilizációznak. Letelepedett életmódjukkal, földmívelő és iparűző hujlamaikkal összes fajtársaik közül kiválnak. Birtokukba véve a Rio Grande és a Colorado közötti termékeny fennsíkokat, ezüstöt bányásznak, juho-

kat tenyésztenek, gyapjút szőnek és oly takarókat készítenek, a melyek egyaránt híresek a szövet elpusztíthatatlan erősségéről és az ólónk színek soso fakuló tartósságáról. A nomád törzsek ellenben, a melyek hajdan oly vidékeken tanyáztak, mint a Sierra Melzatzul (Arizona) vagy a Rio Tinto felső völgye s a lók a meredek szakadékokon át zergügyenséggel kúsztak a sziklikon egyik barlangtól a másikig, úgy hogy sohaem lehetett őket elfogni, még mindig jártnak az íjj, a lándzsa és a paizs kezelésében, valamint az esetleges foglyaik ellen alkalmazott kínzások különféle változatában. A legkülönb lovasok közé tartoznak az egész világon, de érdekes, hogy nincsenek esónakjaik.

Hátra van még, hogy néhány szót szóljunk az apacheok nyelvéről és hitéletéről is. Az első illetőleg elég megjegyezni, hogy beszédjük a sok torokhang miatt sajátságosan rekedtosnek tünik fel és szerkezetében hasonlít a többi amerikai benszülöttek nyelvéhez, az othomi kivételével, azaz polyszintetikus és agglutináló (összetételbalmozó és ragozó), telve olyan alakokkal és szerkezetekkel, a melyeknél csöndöt mondanak az ó-világ embereinek grammatikai fogalmai.

Hítviláguk is körülbelül megegyezik az összes prairie-beli indiánokéval. Természetimádás, gyermekes hitregék, a lélek halhatatlansága realiztikus paradicsommul, sok a féltisimus és varázslat, meg egy Nagy Szellem. A navajoknál évenként egy nagy szertartást ünnepelnek, a melynek neve Hasjelditailjis, s a mely 9 napig tart egymásután és hűsz ülésben az összes nemzeti mythosokat egybefűzi. Az utóbbiak főleg a Nap teremtésére, az első emberpárra és a különféle istenekre vonatkoznak, a kiket tánczokban és énekekben megszemélyesítenek. A szertartási tárgyak elhez elég számosak és különösek: szent szivarok, imabotok, farka tukarók, egy yuccával beültetett edény stb. Nyolcz külön átarez, a melyeknek a neve Nuiyenesyong, Tobaidischinne, Hasjelti, Hostjogbon, Hostjobokon, Hosthojard stb. és négy óriási rajzolat a homokban, a melynél a személyeket geometriai körvonalakban, sűrűn, tulzottan hosszú, törzsszel ábrázolják szintén igen fontos szerepet játszanak ez ünnepek alkalmával, a melyekhez előzetesen egy •orvosi páholyt• is építenek.

KÉPEINKHEZ.

Gróf Széchenyi István és műzsája.

A napokban volt 50 dik évfordulója, hogy Széchenyi Istvángróf, a legnagyobb magyar elhalálozott. A döblingi tébolydában, a hol pihenést és gyógyulást remélt találni, e reményében csalódva, elméje elborult s ez állapotban önközevel oltotta ki a hazaszeretetben, a nemzetéért való rajongásban és fáradhatatlan tevékenységben oly gazdag életét. A nemzetéért való lelkesedésben példátlanul áll a dús gazdag főur, mert egész élete, a mellett, hogy kiváló irodalmi tevékenységet is fejtett ki, a magyar ipar és kereskedelem fejlesztésére irányult. Neki köszönheti létesülését a Magyar Tudományos Akadémia, a löversenyvel kapcsolatos telivér lötenyészítés meghonosítása; a Vaskapu szabályozásának, a Lánchíd építésének, a dunai és balatoni gőzhajózás terjesztésének, a Tisza szabályozásának és még sok más országos

Villamos és gőz-óro berendezést gyár tárolói, nem képes olvasás fűtő és jó hangszert állítók, mint **ROMÉNYI BÉNYI**, a Ludovika Akadémia hízi hangszertanárja. Azaz ne vásároljon semmitébe hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom vagy zongorát nem olvasa, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** A különleges díjaztatul. Kísérlet a világ minden részébe nagyban és kisnyelben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön képek és leírások.

erdekü alkotásoknak is mind ő vetette meg az alapját. Nem kímélt se pénzt, se fáradságot, csakhogy nemzetét nagygyá, műveltté és erőssé tegye. E téren többlet tett nemzetéért, mint korának bármely más kimagasló alakja. S eme tevékenységében bizdítója, segítője, támogatója volt fenkölt lelkű neje: gróf Seilern Crescentia, a kit iránta való határtalan szeretetében muzsájának nevezett el. Olvsn éve volt április 8-ikán, hogy életétől és hön szeretett hazájától megválva, egy szebb a boldogabb hazába költözött át, de emléke élni fog, míg a magyar hazra és a magyar nemzet él!

HIREK.

Személyi hir. Szolostey Károly nyugállományú csendőrezredesnek (1) eszézári és apostoli királyi Felsége a folyó évi márczius hó 24-én Wallseeben kelt legfelsőbb elhatározásával a vezérőrnagyi ezimot és jellegűt legkegyelmesebben díjmozatösen adományozni méltóztalt. Szolostey ezredes ezen kitüntetés jutalmazásán volt a felügyelő helyettesi minőségben szerzett érdemeinek, mely állásából súlyos és a közelmúltban orvosi műletet igényelt gyomorhaja következtében 1908-ban vonult nyugalomba, kinek ugy kitüntetéséhez, mint szerencsés felgyógyulásához ezuttal mi is őszintén gratulálunk.

Megdobált járőr. Laschóber Sámuel és Kurucz János olaszlisztkaí őrsbéli csendőrökből állott járőrt a zemplén-megyei Vámosújfaluban április 3-ikán este 10 óraker portyázás közben duhajkódó legények kövékkel megdobálták. A dobálás következtében Laschóber csendőr jobb karján, Kurucz csendőr pedig bal lábán könnyű sérülést szenvedett. A járőr sérülése daczára sem nyult fegyverhoz, hanem a dobálók után velle magát, azok közül három egyént elfogott.

Korcsmai verekedés. Petrovics Sándor csendőr, ez. oravszelői és Szabó Barnabás páterrévei őrsbéli csendőrökből állott vásárhelyeleti járőr április 3-ikán délután a háshodrogmágyei Obecson egy korcsmai verekedés alkalmával Gulyás Pál és Gulyás Mátyas óboecsi lakosok ellen, kik a járőr fellépése alkalmával azt nyitott bicakával megtámadták és annak szuronyos fegyverét lefegyverezősi szándékkal megrugdálták, szuronyfegyvert hazazított a mindkettőjüket életveszélyesen megsebesítette. A járőr sértetlen maradt.

Kérelem. Futaki Gábor, a krassószörénymegyei Zhitica községben állomásozó csendőr, kéri az 1908. év szeptember havában velle a szegedi próbecsendőri iskolában velle együtt volt Márton Károly csendőrt, hogy emét vele közölje.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, köziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bolyeget ne küldjenek. Szolgálatnál kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetet és a tárgy lényegének megfelelőben szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdésekkel.

seknek eleje vétessék. Epp így módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Vitakozók. Ada-Kalah kis sziget a Dunában, Orsovával szemben, 1-75 km. hosszú és 4—500 méter széles, lapos, melyen kis helység és pusztuló fálben levő erdőszeg van. Lakói tisztán törökök és mohamedánok, adó- és hadmentesek, kik dohány-, szőlő-, rössamivól, szőlő, halászatból, meg kikerekedésből élnek. A szerb-román-magyar hármashatáron, Borkulesfürdő körünelő helye. 1716-ban az osztrákok a törököktől elvették; ez időtől származik az erdő is; 1738 augusztus 15-én nagy havi ostrom után visszafooglalták a ettől fogva birtokukban volt 1878 május 26-ig. Múltán azonban Szerbia és Románia a török birodalomtól teljesen felszabadult, a szigetet a mondott napon az osztrák-magyar hadsereg szállta meg, a kis sziget és környék török lakosságának politikai állása azonban máig sincs tisztázva. Mint-hogy Ada-Kalah a magyar helységnevtárban nem fordul elő, emélfogva az jogilag Magyarországban nem is tartozik. Tudunkkal még török fenntartóság alatt a lakosok felett a török törvények szerint itélkeznek. 1893-ban még egy föl vartuzer- és egy gyulog század, jelenleg azonban csak egy felvezőnd gyulog-ság állomásozik benne.

Gy. B. Nem lehet behajtani, mert a zold le nem tiltható. Sz. J. H. órav. Turdosain. Az 1885. évi XI. tcz. 24. §-a értelmében állott elhatározás (nyugdíjra) az a nő tarthat igényt, kinek férje nyugdíjra jogosító alkalmazásában legalább két évig szolgált, ha az özvegy férjével a tnyelges szolgálat ideje alatt, vagy azt megelőzőleg lépett házasságra, ha férjével a nyugdíj igény beálltakor együtt él és ha orkolesa életet folytat.

O. T. 1. 2. Igen. 3. Harabonként 30 fillér.

G. ez. órav. Nygyócsa. Szolgálati ügy.

18. 1. Vétőlgről lévén szó, a hírség hatáskörébe tartozik a kiblt. kéredezett része érvényben van. 2. Bármely jobb könyv-kereskedésben.

11. órav. Réde. Naptársáuk szorint a vasárnap.

P. őrmester. Egyik sem helyes, mert az említott N. N. mint teljesen felesleges, minden jelentésben elhagyható; egyszerűen csak ennyi: Jelentem, hogy stb.

Budai. 1. Attól függ, hol vizogúzik. Kérdeze meg az ottani tanítól, az részletesen megmond mindent. 1. Szolgálati ügy. 3. Igényjogosultsági igazolvány nélkül nem pályázhatik, emélfogva hírdésének második része tárgyatlan. 4. Igen. 5. Mert a múlt éviben közölve volt. 6. Attól függ, hogy a szerülés oly fokú-e, hogy szolgálati idejéhez tíz évek hozzászámítása indokolt-e? Igenlő esetben 15 éven felül, nemolagos esetben 15 éven aluli nyugdíj illoti meg. 7. Nem.

F. csendőr Somogyvár. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

K. J. csendőr Visk. 1. Szó sincs róla. 2. Szolgálati ügy.

115 Szolgálati ügyek

Kiváncsi. 1. Nem állami alkalmazottak, 1200-1400 kor. évi illeték van. 2. Tulajdon elleni kiltárgás.

N. órav. Gyöta. Nyilatkozat nem szükséges; hivatalból üldözendő.

T. L. III. csendőr Pajón. Mindkét eset magánjogi pernta tartozik. Csendőri beavatkozást nem igényel.

M. M. órav. Hlybo. „Égy gyilkosság kiderítése” ez. cikkében leirt eset az emberi brutalitásnak olgkő ol nem itélhető példája ugyan, de kinyomtatása sem nem érdemes, sem nem hasznos, sőt maga az orolmánya is — bármennyire akarná is ön volnik elhittetni — sem magynak, sem szépnek nem mondható. Mindozokélfogva nem is közöljük. Jövőben közleményeit husában (fogalmazvány) huskban írja.

S. J. Réde. Szeregye velle uyort.

Csusz, köszvény, reuma, ideges fejtájas, hűlés, idegbaj, mindennemű esontbántalmak ellen kiltűnő hatásúnak bl- zonyult szer

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENOCS

Ezrekre menő hálsiratok bizonyítják, hogy mily kiltűnő hatás van. Valódi csak állami kapható. Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltés beküldése után vagy utánvétel küldve

Szenthe Lajos gyógysz. Budapest, Danjanich-utca 2.

HIVATALOS RÉSZ.

György, Buzulecin Viktor, Bedó Lajos, Szabó Lajos, Pistyak István, Kollát Illés és Medve Baza Pál csendőrök.

Szakaszátbelyezés.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület eperjesi 2. szakasza, 1910. április 5-én Bártfara helyezettett.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Athelyezettettek:

1910. évi április hó 16 ával:

Fehér Ignác, járásörmester az V. számú csendőrkerülettől, a III. számú csendőrkerülethez.

Bongár János, járásörmester a IV. számú csendőrkerülettől, az V. számú csendőrkerülethez.

Márton Antal, törzsörmester a VII. számú csendőrkerülettől, a VI. számú csendőrkerülethez.

Előléptettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi márczius hó 27-ével:

Fekete István I., Nagy Gábor, Bükfa József, Horváth Lajos II., Farkas Ferencz I., Somogyi István, Almási József, Fenyvesi Mihály, Kiss Gyula, Pintér Sándor, Budai József, Bangó Ferencz, Pap Miklós, Megyesi János, Jóna Sándor, Takács István II., Buncsi József, Reikárt István, Gelencsér Ferencz, Csáder Ferencz, Artner Sándor, Kocsis József I., Piliván Ince, Tóth József III. és Marosi Gyula őrsvezetők, *cimzeles őrmesterekké*; továbbá

1910. évi április hó 1-ével:

Mészáros Lajos, Tóth Antal, Kiss Lajos I., Vljaj Mihály, Kovács Ferencz III., Kovács Pál, Németh József V. és Konczos József cz. őrsvezetők, *orsvezetők*; végül az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

Nagy János III. csendőr, *csenlőr* *cimzeles* *orsvezetővé*.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Iszlai András, Nisztor János, Bragyan György, Bereczki András, Nagy Mihály, Török László, Szűcs Ferencz, Angyal János, Fűrész Ferencz, Illés Lajos, Löwe Ferencz, Gera József, Tökes Albert, Boldáczy Pál, Végh Imre, Gombos Lajos József, Bélteki Imre, Sárvári Márkus, Papp Sándor II., Wingert Márton, Kárpáti Mihály, Szakál Mihály, Kosztin Vazul, Nyéki Ferencz, Nikics

Pénzbeli megjutalmazások.

A m. kir. belügyminiszter ur 1910. február 21-én 4816/V-b szám alatt kelt rendeletével Pártos Sándor fűbisi körjegyző sérelmére elkövetett orgyilkossági kísérlet tettesének kinyomozása körül tanusított ügybuzgalmukért, a m. kir. II. számú csendőrkerület állományába tartozó Majer Pál cz. őrmesternek 100, Lévay Mihály cz. őrmesternek 50, Ozsvár Kálmán cz. őrsvezető. Hatbázi Ferencz és Magyar János csendőröknek 30—30 korona jutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminister ur 1910. február 21-en 171928/V-b. szám a. kelt rendeletével egy kilencszeres rablógyilkos személyének kiderítése és az elrablott tárgyak előkerítése körül kifejtett ügybuzgalmukért, a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományába tartozó Kovács Buna József járásörmesternek 150 és Mészáros Sándor cz. őrmesternek 50 K jutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminister ur 1910. február 21-én 172089/V-b. sz. a. kelt rendeletével Buday Mihály, m. kir. III. sz. csendőrkerületi törzsörmesternek 100 K jutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminister ur 1910. február 21-én 2689/V-b. sz. a. kelt rendeletével Vekezdý Benjamin és Putz Gottfried, m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli törzsörmestereknek 36—36 K jutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminister ur 1910. február 21-én 8377/V-b. sz. a. kelt rendeletével a pótlóvak idomítása körül kifejtett szorgalmukért, a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományába tartozó Révész Mór cz. őrmesternek, Lázár Sándor, Bata Bálint és Oláh János cs. cz. őrsvezetőknek 10—10, Péter Albert cs. cz. őrsvezető és Teleki Lajos csendőrnek 6—6, továbbá a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományába tartozó Fodor István II., Pintér János I., Pető Elek, Horvát József és Buruczka Márton cz. őrsvezetők, Szelezcki János, Tólas Péter, Komsa János cs. cz. őrsvezetők és Konyári Márton csendőrnek 10—10, végül Csate Lajos cs. cz. őrmesternek és Erdélyi László cs. cz. őrsvezetőnek 6—6 darab 10 koronás aranyból álló jutalomdíjat adományozott.

Házasságra léptek:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Iszlai Lajos őrsvezető, Kakasi Klárával, 1910. február 14-én, Marosvásárhelyen.

Bartók Lajos őrsvezető, Fülöp Máriával, 1910. február 8-án, Szentkatolnán.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek *dus választékban.* ...

Most jelent meg kiadásunkban a Csendőrségi Lexikon 2-ik kiadása, kis zsehalakban, egész vászon kötésben. E hó végéig 4 korona kedvezményes előfizetési árban 1 kor. részletfizetésre is szállítjuk, azontul 5 korona bolti ár lép érvénybe.